

"Бекітілді"
Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің
ШЖҚ"№8 қалалық емхана" МКК
Бақылау кеңесінің шешімімен
2021 жылғы " 23 " маусымдағы,
хаттама № 02/2021

Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің шаруашылық жүргізу құқығындағы "№8 қалалық емхана" мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандарты

1. Құжаттың мақсаты және жалпы ережелер

1. Осы Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің шаруашылық жүргізу құқығындағы "№8 қалалық емхана" мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл стандарты(бұдан әрі – емхана стандарты) Қазақстан Республикасының (бұдан әрі-ҚР) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына және емхананың ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Осы Стандарт мыналарды белгілейді:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;

2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары;

3) ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау бойынша міндеттемелер;

4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені;

5) осы стандарттың сақталуына жауапкершілік.

3. Осы стандарттың негізгі мақсаты емханада мәдениет кешенін қалыптастыру, емхананың және оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің мінез-құлықтың жоғары стандарттарына бейілділігі, ашық және Адал бизнес жүргізу, іскерлік беделді нығайту және емханаға деген сенімді арттыру болып табылады. Осы Стандарт емхананың іскерлік этика Кодексімен біріктірілуі тиіс.

2. Қолдану саласы

4. Осы Стандарт емхананың барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерімен танысу және мүлтіксіз сақтау үшін міндетті болып табылады.

5.Осы Стандарт емхананың корпоративтік веб-сайтында орналастырылуға жатады.

3. Терминдер мен анықтамалар

6. Осы Стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

1) ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы-"сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" ҚР Заңы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзге де нормативтік құқықтық актілер;

2) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг**-емхананың Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша қабылдайтын шараларының тиімділігіне қатысты ақпаратты жинау, талдау және бағалау жөніндегі қызметі;

3) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар**-емхана қызметінің оқшауланған саласы үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;

4) **Байқаушы кеңестің қауымдасқан адамдары-мүшелері** және емхана үшін жеткізуді жүзеге асыратын және қызметтер көрсететін немесе оның атынан әрекет ететін өзге де адамдар жатады;

5) **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау**-емхананың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі;

6) **лауазымды адам-басқарушылық функцияларды** орындайтын адам, ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды тұрақты, уақытша не арнайы өкілеттік бойынша орындайтын адам;

7) **емхананың Іскерлік әдеп кодексі**-емхананың корпоративтік мәдениетін дамытуға және беделін нығайтуға бағытталған құндылықтарды, мінез-құлықтың негізгі қағидаттары мен стандарттарын белгілейтін емхананың ішкі құжаты.;

8) **мүдделер қақтығысы**-лауазымды адамдардың, қызметкерлердің жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;

9) **сыбайлас жемқорлық**-лауазымды адамдардың және емхана қызметкерлерінің өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды параға сатып алу;

10) **Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық** - Қазақстан Республикасының заңнамасында жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайшы, кінәлі түрдегі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

11) **сыбайлас жемқорлық тәуекелі**-сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

12) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл**-емхананың өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде емханада сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық

құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі;

13) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу-алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі емхананың қызметі;

14) қызметкерлер –емханамен еңбек қатынастарында тұратын жеке тұлғалар.

7. Осы Стандартта қолданылатын, бірақ ашылмаған анықтамалар ҚР заңнамасында, емхананың Жарғысы мен өзге де ішкі құжаттарында қолданылатын анықтамаларға сәйкес келеді.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсат пен міндеттер

8. Емханадағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты лауазымдық тұлғаларды және емхана қызметкерлерін атқаратын лауазымына қарамастан сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту болып табылады.

9. Осы Стандарт қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

1) қауымдастырылған, лауазымды тұлғалар мен емхана қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне төзбеушілікті қалыптастыру;

2) қауымдастырылған, лауазымды тұлғалар мен емхана қызметкерлерінің ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы стандарттың қағидаттары мен талаптарын білу, түсіну және сақтау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және болдырмау бойынша барабар рәсімдерді жүзеге асыру міндетін белгілеу болып табылады;

3) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимыл жасауға, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарларын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды әзірлеуді және енгізуді қамтиды.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

10. Емханада сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары::

1) сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілік - емхана өз қызметін жүзеге асыру кезінде кез келген нысандағы және көріністердегі сыбайлас жемқорлықты толық қабылдамау қағидатын ұстанады.

Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілік қағидаты емхананың атынан немесе оның мүддесінде тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы әрекет ететін қауымдасқан, лауазымды адамдар мен емхана қызметкерлері үшін сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

2) **жоғары басшылықтың бейілділігі және "мінез-құлық үлгісін"** белгілеу-емхана басшылығы сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастыруда және емханада сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жүйесін құруда негізгі рөл атқарады. Емхана басшылығы сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде ымырасыз қарым-қатынас туралы мәлімдеуі, осы қағидатты жеке мысалда көрсетуі, сақтауы және іске асыруы тиіс;

3) **қызметкерлердің ақпараттандырылуы** - емхана өзінің лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлерін ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы ақпараттандырады және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын қолдайды;

4) **жазаның бұлтартпастығы** – емхана өзінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда, атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан, емхана қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпастығы туралы мәлімдейді;

5) **осы Стандарттың қолданыстағы заңнамаға және жалпы қабылданған нормаларға сәйкестігі және заңдылығы** - емхана ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын қатаң сақтайды;

6) **Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі рәсімдердің мөлшерлестігі**-емхана емхананың, оның қауымдастырылған, лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық қызметке тартылу ықтималдығын төмендетуге мүмкіндік беретін бақылау рәсімдерін әзірлейді және енгізеді, емхана қызметінде туындауы мүмкін сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне мөлшерлес;

7) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі** - емхана процедураларды жүзеге асырудың қарапайымдылығын және маңызды нәтижеге қол жеткізуді қамтамасыз ететін барынша ашық, айқын, орындалатын етуге ұмтылады. Емхана қолданыстағы бақылау рәсімдерінің тиімділігін бағалауды жүзеге асырады және тиімсіз болған жағдайда оларды жетілдіреді;

8) **мониторинг және бақылау** - емхана сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің жай-күйіне мониторинг жүргізеді, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша енгізілген рәсімдердің сақталуын және олардың тиімділігін бақылайды;

6. ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау бойынша міндеттемелер

11. ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес жауапкершілік көзделген сыбайлас жемқорлық қылмыстар/құқық бұзушылықтар мыналар болып табылады (бірақ санамаланғандармен шектелмейді):

1) Егер сеніп тапсырылған бөтен мүлікті иемденіп алу немесе ысырап ету осы әрекеттер оның қызмет бабын пайдалануымен ұштасса, лауазымды адам жасаған;

2) Қылмыстық жолмен алынған ақшаны және (немесе) өзге де мүлікті лауазымды адам жасаған, егер осы іс-әрекет өзінің қызмет бабын пайдаланумен байланысты болса, жария ету (жылыстату) ;

3) лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалану, билікті немесе лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану;

4) кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу;

5) пара алу, пара беру, паракорлыққа делдал болу;

6) қызметтік жалғандық;

7) қызмет бойынша әрекетсіздік;

8) билікті теріс пайдалану, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік;

9) немқұрайлылық;

10) жеке және заңды тұлғалардың заңсыз материалдық сыйақы беруі;

11) лауазымды адамның заңсыз материалдық сыйақы алуы;

12) бұрын сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау жатады.

12. Емхана, оның қауымдастырылған, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларын, сондай-ақ осы стандарттың қағидаттары мен талаптарын сақтауға міндетті. Осы стандартты іске асыру кезінде емхана оның қауымдастырылған, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалар арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға, сондай-ақ:

1) пара беруді ұсыну, уәде ету немесе жүзеге асыру, яғни қандай да бір адамды өзінің лауазымдық міндеттерін тиісті түрде орындамауға итермелеу ниетімен кез келген қаржылық немесе өзге де пайда/артықшылық беру немесе беруге уәде беру;

2) параны талап етуге, қабылдауға немесе қабылдауға келісуге, яғни өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін кез келген қаржылық немесе өзге де пайданы/артықшылықты алуға немесе алуға келісуге құқылы емес;

3) қолданыстағы заңнамада көзделгендерден басқа төлемдерді ұсынуға, уәде етуге немесе жүзеге асыруға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін оларға теңестірілген адамдарға сыйлықтар ұсынуға;

4) төлемдер белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін пайдаланылуы мүмкін деген күдік болған кезде үшінші тұлғаларға төлемдерді ұсынуға, уәде беруге немесе жүзеге асыруға құқылы;

5) жеке пайда алудың орнына емханада жұмысқа орналастыруды ұсынуға, уәде етуге немесе ұсынуға(оның ішінде уақытша негізде);;

6) қауымдасқан / үшінші тұлғалардан артық немесе жалған төлемдерді қабылдауға немесе қабылдауға ықпал ету;

7) ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарына және емхананың ішкі құжаттарына қайшы келетін сыйлықтар немесе қонақжайлылық белгілерін беру немесе алу.

13. Емхананың лауазымды адамдары мен қызметкерлері өздерінің кәсіби қызметінде мынадай тәртіп нормаларын қатаң сақтауы тиіс:

1) ҚР Заңнамасының және осы стандарттың талаптарын орындауға міндетті;

2) іскерлік, кәсіби қатынастарда адал және парасатты болуға, лауазымдық міндеттерін атқарудың кез келген теріс пиғылды тәсілдерінен аулақ болуға тиіс;

3) емхананың беделін түсіретін іс-әрекеттер жасауға жол бермеуге міндетті;

4) емхананың қызметтік жағдайын, құпия ақпаратын, материалдық және материалдық емес активтерін жеке мақсатта пайдаланбауға ;

5) құқыққа сыйымсыз әрекеттерге не олардың заңдылығы мен әдептілігіне қатысты күдік тудыруы мүмкін әрекеттерге жол бермеуге міндетті;

6) әріптестерден сыбайлас жемқорлыққа қарсы жоғары құқықтық мәдениетті сақтауды талап ету және қолдау;

7) табыс алумен байланысты қызметті жүзеге асыру барысында біреуге көмек көрсетуден бас тартуға құқылы;

8) басқа қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға бейімдемеуге және мұндай әрекеттерді көтермелемеуге;

9) мүдделер қақтығысы болған кезде лауазымдық міндеттерді жүзеге асырмауға міндетті.

10) емханада сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша жұмыс жүргізу.

14. Емхана қызметкерлері міндетті:

1) емхананың мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаудан және (немесе) оған қатысудан аулақ болуға;;

2) емхананың мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе оған қатысуға әзірлік ретінде айналасындағылар түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан аулақ болуға;;

3) тікелей басшыға жұмыскердің мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігі не туындаған жағдай туралы хабарлауға міндетті.

Егер олардың әрекеттерінің дұрыстығына немесе кез-келген басқа мінез-құлық нормаларына қатысты күмән туындаса, емхананың лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері емхананың заңгеріне жүгіне алады.

7.Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені

15. Емхана қызметінің кейбір салаларында сыбайлас жемқорлық қауіпі туындауы мүмкін. Мұндай салаларға жатады, бірақ санамаланғандармен шектелмейді:

- 1) үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру;
- 2) сыйлықтар және өкілдік шығыстар;
- 3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға төленетін төлемдер;
- 4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;
- 5) қызметкерлерді басқару.

7.1 үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру

16. Емхана ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының қағидалары мен талаптарын бұзатын немесе емхана үшін беделін жоғалту тәуекелін тудыратын үшінші тұлғаларды тартудан тартынады.

17. Емхана үшінші тұлғалар мен серіктестерді осы стандарттың қағидааттары мен талаптары туралы хабардар етеді.

18. Емхана үшінші тұлғалар мен серіктестердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен іс-шараларды, сондай-ақ мінез-құлық нормаларын қабылдауын құптайды.

7.2 сыйлықтар және өкілдік шығыстар

19. Емхана іскерлік сыйлықтармен алмасуды және өкілдік шығыстарды жүзеге асыруды, оның ішінде іскерлік қонақжайлылықты жалпы қабылданған іскерлік тәжірибе деп таниды. Емхана іскерлік сыйлықтар мен іскерлік қонақжайлылық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын көтермелейді.

20. Іскерлік сыйлықтармен алмасу және өкілдік шығыстарды, оның ішінде үшінші тұлғалармен бірге емхананың іскерлік қонақжайлылығына жүзеге асыру мынадай өлшемшарттарға сай келуге тиіс:

1) ҚР қолданыстағы заңнамасының нормаларына, Өкілдік шығыстар мәселелері бойынша емхананың ішкі құжаттарына толық сәйкес келуі;

2) ақылға қонымды негізделген, мөлшерлес болуға, қолма-қол немесе қолма-қол емес ақша қаражаты, бағалы қағаздар, бағалы металдар болып табылмауға және ақша қаражатының өзге де түрлерін немесе баламаларын көрсетпеуге, сондай-ақ сән-салтанат заты болып табылмауға тиіс;

3) қызмет көрсеткені, әрекетсіздігі, әрекетсіздігі, салғырттығы, қамқорлығы, құқықтар бергені, мәміле, келісім, лицензия, рұқсат беру туралы белгілі бір шешім қабылдағаны және т. б. үшін жасырын сыйақы немесе өзге де заңсыз немесе әдепке жат мақсатта алушыға ықпал етуге әрекет жасамау;

4) емхана, оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері үшін беделін жоғалтуға әкелуі мүмкін қауіп төндірмеуге міндетті.

21. Емхана жүзеге асыратын сатып алудың кез келген әлеуетті қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлық белгілерін қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлыққа немесе іс-шараға осы стандарттың талаптарына

сәйкес күмән туындаған жағдайда, лауазымды тұлғаға немесе қызметкерге емхананың тікелей басшысымен немесе заңгерімен кеңесу ұсынылады.

7.3 жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға, оның ішінде шетелдік лауазымды адамдарға төлемдер

22. Емхана өз бетінше немесе өз қызметкерлері мен лауазымды адамдары арқылы жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдар, олардың жақын туыстары үшін емхана үшін артықшылық алу, оның ішінде көлік, тұру, тамақтану, ойын-сауық, PR-кампаниялар және т.б. шығыстарын алу немесе олардың емхана есебінен өзге пайда алуы үшін кез келген шығыстарды төлеуді жүзеге асырмайды.

23. Ақпарат пен мөлшері ашық қолжетімді мемлекеттік қызметтер үшін ресми алымдарды қоспағанда, емхана формальдылықтарды оңайлатқаны үшін тікелей немесе үшінші тұлғалар арқылы сыйақы төлеуді жүзеге асырмайды.

24. Емхананың лауазымды адамдары мен қызметкерлері мемлекеттік қызметшілермен өзара іс-қимыл кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес дербес жауапты болады.

7.4. демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету

25. Емхана демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету мәселелері бойынша өз қызметін тек бекітілген Ішкі жергілікті актілер шеңберінде жүзеге асырады.

26. Емхана лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерге өз атынан қайырымдылық және/немесе демеушілік көмек көрсетуге тыйым салмайды.

7.5. персоналды басқару

27. Емхана кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік және адалдық қағидаттарын ұстанады. Персоналды жалдау, бағалау, жоғарылату және жұмыстан босату кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында:

1) белгіленген тәртіппен персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға қойылатын тиісті біліктілік талаптарын әзірлейді және бекітеді;

2) еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдау алдында кандидаттардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан оларды жұмысқа орналастыруға тексеруді жүзеге асырады;

3) жұмыскердің кәсіби қасиеттері мен біліктілігіне қарай жоғары тұрған лауазымға жоғарылату туралы шешім қабылдайды;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

28. Лауазымды тұлғалар жұмысқа қабылдау немесе емханалармен еңбек қатынастарын жалғастыру кезінде өзіне осы Стандартқа 2-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдау туралы келісім

нысаны бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды, оларды адами ресурстарды басқару бөлімі жазбаша нысанда тіркейді.

29. Емхананың лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан шығаруға әкеп соғады, оларды сақтамау, қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайда, өкілеттіктерді тоқтату үшін негіз болып табылады.

7.6 мүдделер қақтығысын болдырмау және шешу

30. Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы маңызды тетіктердің бірі болып табылады. Емхана мүдделер қақтығысымен байланысты тәуекелдердің іске асырылуын болдырмауға және оларды реттеуге көп көңіл бөледі.

31. Емхананың лауазымды адамдары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде емхананың мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері емхананың мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан немесе мән-жайлардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығысы туындаған (немесе оның туындау мүмкіндігі) жағдайда емхананың лауазымды адамдары мен қызметкерлері осы ақпаратты емхананың тікелей басшысына не жоғары тұрған басшылығына жазбаша нысанда жеткізуге міндетті.

32. Байқау кеңесінің мүшелері және емхана директоры лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің өтініштері бойынша немесе басқа көздерден ақпарат алған кезде емхана мүдделерінің қақтығысын реттеу жөніндегі стандартқа сәйкес тиісті ден қою шараларын уақтылы қабылдауға міндетті.

7.7 Идентификация и оценка коррупционных рисков

33. Емхана жыл сайын сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізеді, сондай-ақ оларды азайту бойынша шаралар әзірлейді.

34. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдаудың мақсаты сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтамау тәуекелдеріне ұшыраған және емхананың лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің жеке пайда алу мақсатында да, емханаларға пайда алу мақсатында да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы жоғары емхана қызметінің түрлерін анықтау болып табылады.

35. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру, бағалау сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау негізінде жүргізіледі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің дереккөздері құқықтық статистика мен жеке және заңды тұлғалардың өтініштері, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдардың мәліметтері, әлеуметтік сұрау жүргізу деректері мен бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар, сондай-ақ заңмен тыйым салынбаған өзге де ақпарат көздері болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау объектісі емхананың құрылымдық бөлімшелерінің қызметі болып табылады және мыналарды қамтиды:

- 1) талдау объектісі туралы ақпаратты жинау және қорыту;

2) талдау объектісінің қызметін, оның ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметін реттейтін құқықтық актілерді және ішкі құжаттарды сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің болуына талдауды;

3) ішкі бақылау рәсімдерінің болуын немесе болмауын айқындау, қолданыстағы бақылау рәсімдерінің тиімділігін бағалау;

4) талдамалық анықтаманы дайындау және қол қою.

36. Кез келген сыбайлас жемқорлық схемасы үшін тәуекелге төзбеушілік қабылданды және әрбір жағдайда емхана ішкі талдау нәтижелері бойынша анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту бойынша шаралар әзірлейді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру және бағалау, оларды азайту бойынша шаралар әзірлеу кезінде емхана Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі бекіткен сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу бойынша әдістемелік ұсыныстарды басшылыққа алады.

7.8 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

37. Емхана сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлейді, оның мақсаты сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесін құру болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар Емхананың ішкі құжаттарын әзірлеу кезінде ескеріледі.

38. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу міндеттері:

1) сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік ахуалын қалыптастыру;

2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін жағдайлар мен себептерді анықтау және олардың зардаптарын жою;

39. Емханада сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру тәрбиелік, ақпараттық және ұйымдастырушылық шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады.

40. Емхана сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қолданыстағы заңнаманың қағидаттары мен нормаларын, Емхананың Іскерлік әдеп кодексін, осы Стандартты және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы басқа да ішкі құжаттарды, оның ішінде оқытуды ақпараттандыру және түсіндіру бойынша іс-шараларды жүзеге асырады.

41. Емхана сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға өзінің барлық қызметкерлерінің белсенді қатысуын құптайды.

7.9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлау

42. Егер емханада лауазымды адам немесе емхана қызметкері жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық орын алғаны туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы дереу өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысына және (немесе) емхананың заңгеріне қолжетімді байланыс арналары арқылы хабарлау керек.

7.10. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеп-тексерулер

43. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша емханада ақылға қонымды мерзімде емхананың

тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру немесе қызметтік тексеру жүргізіледі.

44. Егер қызметтік тергеп-тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталған жағдайда, сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілік қағидатын негізге ала отырып, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейін түзету шараларын қабылдау, сондай-ақ бақылау рәсімдерін жетілдіру тергеп-тексеруді аяқтау болып есептеледі.

7.11 өзара ынтымақтастық

45. Емхана сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, қауымдастырылған және үшінші тұлғалармен өзара сыйластық қағидаты негізінде келесі мақсаттарда ынтымақтасады::

1) сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы ақпарат беру;

2) Сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу жолымен жүзеге асырылады;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау мәселелері бойынша емхана қызметіне тексеру жүргізу кезінде үйлестіру және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша бірлескен іс-шараларды әзірлеу;

4) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мәселелеріне байланысты уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың сұрау салулары бойынша түсініктемелер беру/кеңестерге (кездесулерге) қатысу.

8. Жауапкершілік

46. Емхананың лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жауаптылықта болады.

47. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған Емхананың лауазымды адамдары мен қызметкерлері, Қазақстан Республикасының заңды күшіне енген сот шешімін қоспағанда, емханаға келтірілген материалдық залалды өтеуден босатылмайды.

48. Осы Стандарт талаптарының сақталуына өз құзыреті шегінде Емхананың лауазымды тұлғалары, қызметкерлері және құрылымдық бөлімшелері жауапты болады.

49. Емхананың лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері осы Стандартқа 3-қосымшада көзделген нысан бойынша осы Стандартты адал орындау жөніндегі өз міндеттерін растауға міндетті.

50. Лауазымды адамдар қарамағындағы қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауына жол бермеу жөніндегі қызметтік міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес тәртіптік жауапкершілікке тартылады;

51. Емхананың адам ресурстарын басқару бөлімі лауазымды тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді жазбаша түрде белгілеуіне жауапты.

9. Қорытынды ережелер

52. Осы стандартқа өзгерістер мен толықтырулар Байқау кеңесінің шешімі бойынша енгізіледі.

53. Егер Қазақстан Республикасының заңнамасын немесе емхана Жарғысын өзгерту нәтижесінде осы Стандарттың жекелеген нормалары оларға қайшы келсе, Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын немесе емхана Жарғысын басшылыққа алу қажет.

Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің
ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК
сыбайлас жемқорлыққа қарсы
іс-қимыл стандартына
1 қосымша

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпенің нысаны мен мазмұны

1. Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК (бұдан әрі – емхана) Шарттың екінші жағын Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК – да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартының (бұдан әрі-Стандарт) қағидаттары мен талаптары туралы хабардар етеді. Келісім-шарт жасасу арқылы екінші Тарап емхана стандартымен танысқанын растайды. Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындау кезінде Тараптар өз қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарын сақтауға және сақтауын қамтамасыз етуге, сондай-ақ Шарттың мақсаттары үшін қолданылатын халықаралық актілерде және шет мемлекеттердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамалық актілерінде көзделген сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасамауға міндеттенеді.

2. Шарт мақсатында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға пара беру не алу кезінде жасалатын қасақана іс-әрекеттер, коммерциялық параға сатып алу не Тараптар қызметкерінің өз қызмет жағдайын тараптардың заңды мүдделеріне қайшы ақша, құндылықтар, сыйлықтар және өзге де мүлік немесе мүліктік, жеке немесе моральдық сипаттағы көрсетілетін қызметтер түрінде пайда алу, өзі үшін немесе үшінші тұлғалар үшін өзге де мүліктік құқықтар алу не көрсетілген адамға басқа жеке тұлғалардың осындай пайданы заңсыз беруі және, Қазақстан Республикасының немесе тарап келген және/немесе бизнес жүргізетін елдің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес (бұдан әрі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар).

3. Тарапта сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық болды немесе болуы мүмкін деген негізделген болжам туындаған жағдайда (сыбайлас жемқорлық қылмыс не сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы өзге де анық ақпарат жасауға байланысты екінші Тараптың қызметкеріне

(қызметкерлеріне) қатысты қылмыстық іс қозғау туралы ақпарат алған кезде), мұндай Тарап тиісті фактілерді (бұдан әрі-фактілер) көрсете отырып, бұл туралы екінші Тарапты жазбаша нысанда хабардар етуге міндеттенеді. – Хабарлама) және екінші Тараптан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық болмағаны немесе болмауы мүмкін екендігі туралы растау алынғанға дейін шарт бойынша міндеттемелерді орындамауға құқылы. Көрсетілген Растауды екінші Тарап хабарлама алынған күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күн ішінде ұсынуы тиіс.

4. Емхана сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны туралы дәйекті ақпарат алған кезде және осы баптың ережелері сақталған кезде екінші Тарапқа тиісті жазбаша хабарлама жібере отырып, Шартты біржақты тәртіппен толық немесе ішінара орындаудан бас тартуға, сондай-ақ екінші Тараптан Шартты бұзудан келтірілген залалды өтеуді талап етуге құқылы.

5. Шарттың басқа тарапында Шарттың осы бөлімінің қандай да бір ережелерін бұзу орын алды немесе орын алуы мүмкін деген күдік туындаған жағдайда Шарттың басқа тарапы кез келген қол жетімді байланыс арнасы арқылы емханаға дереу хабарлауға міндеттенеді.

Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің
ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК
сыбайлас жемқорлыққа қарсы
іс-қимыл стандартына
2 қосымша

Осы нысанды Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК-да ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасында және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартында көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдағаныңызды растау үшін пайдаланыңыз.

Еңбек және/немесе лауазымдық міндеттерді орындау күнінен бастап емханада толтырылған және қол қойылған растау нысаны емхананың лауазымды адамдарының жеке ісінде сақталады.

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдау туралы келісім
нысаны**

Мен, _____

—,

(аты-жөні, тегі)

_____ ,
(лауазымын көрсету)

ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына, Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК-дағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартына сәйкес жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде өкілеттіктерді пайдалануға алып келуі мүмкін әрекеттерді жасауға жол бермеу мақсатында өзіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдаймын:

1) мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметті жүзеге асыру;

2) жақын туыстарының, жұбайлары (зайыптары) мен жекжаттарының бірге қызмет (жұмыс) істеуіне жол бермеу;

3) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында, ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалану арқылы жүзеге асырылады;

4) егер мұндай әрекеттер осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген адамдардың қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса немесе осы адамдар лауазымдық жағдайына байланысты осындай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал етуі мүмкін болса, оларды ұсынған адамдардың пайдасына әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе көрсетілетін қызметтерді қабылдау;

5) Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде шоттар (салымдар) ашу және оларды иелену, Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде қолма-қол ақша мен құндылықтарды сақтау арқылы жүзеге асырылады.

2. Жекелеген мемлекеттік функцияларды орындау тәртібін реттейтін заңдарда сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған шектеулерді көздейтін басқа да құқықтық нормалар белгіленуі мүмкін.

3. Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында көрсетілген адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімін тиісті ұйымдардың персоналды басқару қызметтері (кадр қызметтері) жазбаша нысанда белгілейді.

4. Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында аталған адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан шығаруға (лауазымнан босатуға) әкеп соғады, оларды сақтамау, қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда, олардың мемлекеттік қызметті немесе өзге де тиісті қызметті тоқтатуы үшін негіз болып табылады.

5. Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында көрсетілген адамның отбасы мүшелері, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы адамның қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса не өзінің лауазымдық жағдайына байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал етуі мүмкін болса,

осы адамның әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе көрсетілетін қызметтер алуға құқылы емес.

Ескерту. Осы Заңда осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында көрсетілген адамның отбасы мүшелері деп оның жұбайы (зайыбы), ата-анасы, балалары, оның ішінде кәмелетке толған балалары және асырауындағы және онымен тұрақты бірге тұратын адамдар түсініледі.

6. Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында көрсетілген адамдардың және (немесе) олардың отбасы мүшелерінің шотына олар білмей келіп түскен ақша, сондай-ақ олар осы баптың 1-тармағының 4) тармақшасын және 5-тармағын бұза отырып алған қаражат олар анықталғаннан кейін екі аптадан аспайтын мерзімде тиісті мемлекеттік кіріс органына мұндай қаражат түсуінің әл-ауқаты туралы түсініктеме табыс етіле отырып, республикалық бюджетке аударылуға жатады.

Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында аталған адамдар және (немесе) олардың отбасы мүшелері білмей келіп түскен, сондай-ақ олар осы баптың 1-тармағының 4) тармақшасын және 5-тармағын бұза отырып алған сыйлықтар сыйлық алған күннен бастап не осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында көрсетілген адамға сыйлық алғаны туралы белгілі болған күннен бастап күнтізбелік жеті күн ішінде мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органға өтеусіз, ал көрсетілген тұлғаларға нақ сондай мән-жайлар кезінде көрсетілген қызметтер қызмет көрсетілген күннен бастап не осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында көрсетілген тұлғаға қызмет көрсету туралы белгілі болған күннен бастап күнтізбелік жеті күн ішінде республикалық бюджетке ақша аудару арқылы төленуге тиіс.

Сыйлықты мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органға берген тұлға Жоғары тұрған лауазымды адамды хабардар ете отырып, оны мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органмен жасалатын сатып алу-сату шарты негізінде "Қазақстан Республикасындағы бағалау қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес айқындалған күн бойынша сатып алуға құқылы. Сыйлықтарды сатудан түскен ақша республикалық бюджетке аударылады.

қолы, АЖТ, лауазымы

Осы нысанды Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартын адал орындауға және мүлтіксіз сақтауға міндеттенетінізді растау үшін пайдаланыңыз.

Еңбек және/немесе лауазымдық міндеттерін орындаған сәттен бастап емханада толтырылған және қол қойылған растау нысаны емхананың лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің жеке ісінде сақталады.

Растау

Тиісті ұяшықтарды белгілеңіз

- Мен Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана " МКК-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартын зерделегенімді растаймын;
- Мен ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасында белгіленген талаптарды, Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ШЖҚ "№8 қалалық емхана" МКК сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартын қатаң сақтауға міндеттенемін;
- Мен ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын, Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің "№8 қалалық емхана" ШЖҚ МКК сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл стандартын бұзған жағдайда, мені жауапкершілікке тартуы, оның ішінде ҚР заңнамасында белгіленген тәртіппен атқаратын лауазымынан босатуы мүмкін екендігі туралы хабардармын.

Өтінемін, осында жазыңыз

_____ АЖТ, лауазымы